

Sınıf Öğretmenleri Görüşlerine Göre Çocukların Gelişimi Açısından Oyunların Etkisinin İncelenmesi

Remzi SAĞ^{1*} , Şehmus Gökhan TAŞDELER²
& Özlem BOZDAL³

Gönderilme Tarihi: **07 Aralık 2022** Kabul Tarihi: **28 Aralık 2022**
DOI: 10.52974/jena.1215886

Öz:

Gelişmiş ülkelerdeki eğitim sistemi incelendiğinde son zamanlarda oyun kavramının önemli bir yer edindiği görülmektedir. Bilim insanlarının birçoğuna göre çocuğu tanımın ve gözlemleninin en iyi yolu oyundur. Çocuklar oyun oynadığı esnada birçok beceri kazanırlar. Çocuk, oyun vasıtasıyla yetişkinliğe geçiş dönemindeki becerilerini izleyerek pratik hale getirir ve mükemmelleştirir. Bu çalışmanın amacı, sınıf öğretmenlerine göre oyunların çocukların gelişimi açısından etkilerinin incelenmesidir. Araştırma grubunda Gaziantep İl Milli Eğitim Müdürlüğünde görev yapan ve gönüllülük esasına dayalı olarak araştırmaya katılan 20 sınıf öğretmeni yer almıştır. Veriler yüz yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olan mülakat yöntemi kullanılarak elde edilen veriler, içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Araştırmada sonuç olarak, sınıf öğretmenlerinin çocukların kendilerini tanıması ve birçok açıdan gelişimlerine katkı sağladığı için oyun kavramının önemli olduğunu vurgulamışlardır. Oyunun çocukların gerçek dünyası ve mutlulukları olduğu görülürken, oyunun çocuklar için bir eğlence ve motivasyon kaynağı olduğu ön plana çıkmıştır. Ayrıca katılımcıların genel anlamda oyunla öğretim yöntemini kullandıkları ve oyunun öğrenme süreci üzerinde büyük oranda etkisinin olduğu ifade edilmiştir. Bunun yanında sınıf öğretmenleri oyunla öğretim yöntemi ile birlikte; öğrenmenin daha kolay ve çabuk olduğunu, öğrenmenin eğlenceli ve zevkli gerçekleştiğini, çocuğun gelişimi açısından faydalı olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir. Aynı zamanda oyunla öğretim yönteminin; derse olan ilgiyi arttırdığı, çocuğun okulu ve arkadaşlarını sevmesine imkân sağladığı, çocuğun dil gelişimi ve konuşma becerisini geliştirdiği düşünülürken, çocuklarda; dikkat becerisini arttırdığı, algılama becerisini kazandırdığı, hayal gücünü geliştirdiği ve kuralları öğrenmesine katkı sağladığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmeni, oyun, çocuk, gelişim.

Abstract:

When the education system in developed countries is examined recently, it is seen that

Atf:

Sağ, R., Taşdel, Ş. G., & Bozda, Ö. (2022). Sınıf öğretmenleri görüşlerine göre çocukların gelişimi açısından oyunların etkisinin incelenmesi. *International Journal of Education and New Approaches*, 5(2), 360-372. <https://doi.org/10.52974/jena.1215886>

¹Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye. Orcid ID: 0000-0002-3423-4740

²Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye. Orcid ID: 0000-0002-6936-9311

³Gaziantep Üniversitesi, Türkiye. Orcid ID: 0000-0001-8495-5549

*Corresponding Author: remzi_sag27@hotmail.com

the concept of game has an important place. According to many scientists, the best way to get to know and observe the child is through play. Children gain many skills while playing. Through play, the child monitors and perfects his/her skills in transition to adulthood. The aim of this study is to examine the effects of games on the development of children according to classroom teachers. When the research group was examined, face-to-face interview technique was used with 10 classroom teachers working in Gaziantep Provincial Directorate of National Education on a voluntary basis. In the research, using the interview method, which is one of the qualitative research methods, the data obtained were analyzed by the content analysis method. As a result of the research, classroom teachers emphasized that the concept of play is important because it contributes to children's self-knowledge, the first stage of learning and their development in many ways. While it is seen that the game is the real world and happiness of children especially in terms of development, it has come to the fore as a source of entertainment and motivation. In addition, it was stated that the participants generally used the method of teaching with games and that the game had a great effect on the learning process. In addition, classroom teachers, together with the game teaching method; They stated that learning is easier and faster, learning is fun and enjoyable, and it is beneficial for the development of the child. At the same time, the method of teaching with games; It has been determined that it increases the interest in the lesson, allows the child to love the school and his friends, and improves the language development and speaking skills of the child. It has been concluded that it increases attention skills, gains perception skills, develops imagination and contributes to learning the rules.

Keywords: Classroom teacher, game, child, development.

GİRİŞ

Oyun; eğitim bilimi içerisinde çok önemli bir yere sahiptir. Bazı uzmanlara göre oyun; “öğrenme sanatı” olarak ifade edilmektedir. Oyunla birlikte çocuklar fazla olan enerjilerini dışarı atarlar ve yaramazlık yerine taklit yeteneklerini karşılayabilen bir yol olarak ifade edildiği belirtilmektedir (Biriktir, 2008). Oyun çocukların gelişiminde şüphesiz çok etkilidir ve öğreticiliği yadsınamaz bir gerçektir. Oyun kavramına genel olarak bakıldığında; çocukların oyunu öğrenmek için oynamadığı, yaşama dair tecrübelerinden kazandığı bilinmektedir (Yavaşoğlu, 2005).

Oyun; çocuğun sosyal yaşantısında doğru davranışları içselleştirmesinin yanında çocuğu hayata hazırlayan, yaşantısında ona yön veren en önemli unsurdur (Alıncak & Tuzcuoğulları, 2016). Oyunların özellikleri ve oyunlarda kullanılan araç-gereçler zaman içerisinde değişse de çocuğun olduğu her yerde oyun ortamının hazır bulunması gerektiği gerçeği evrensel bir olgudur. Çocuğun eğitim hayatı boyunca her alanda oyunla karşılaşması oyunun gerçek bir eğitim aracı olduğunu göstermektedir. Farklı kültürlerden çocukların etkileşimini kolaylaştırıcı olması da oyunun evrensel özelliğini yansıtmaktadır (Erkal, 1998). Dünyanın her yerinde Çocukluğun ilk dönemlerinde oyun, eğitim programları içeriğinde önemli yer tutmakta ve eğitim programlarının merkezi olarak görülmekte ve kabul edilmektedir (MEB, 2013).

Oyun kavramı ile ilgili alan yazında birçok tanım mevcuttur. Ayan’a (2016) göre oyun; çocukların sosyal ortam davranışlarını düzenledikleri, buldukları çevrenin kurallarına göre hareket ettikleri, gelişimsel olarak bazı sorunları çözdükleri aktiviteler olarak tanımlamıştır. Huizinga (1995) ise oyunu şöyle tanımlamıştır: oyun; belirli kurallar çerçevesinde gönüllü olarak yapılan, çocuklar için mutluluk veren, amacı olan bir faaliyet olarak ifade edilmiştir. En genel tanımıyla; belirlenmiş veya belirlenmemiş hedefe yönelik, çocukların her durumda isteyerek katıldığı, çocuğun bütün gelişimlerine katkı sağlayan, etkin bir öğrenme süreci olarak ifade edilmiştir (Öztürk, 2010). Aynı zamanda oyun; çocukların kendilerini tanıma imkânı sağlayan bir aktivitedir (Yıkılmaz & Kurşun, 2018; Ayan ve diğ., 2017; Say & Bağ, 2017).

Oyun süreci, oynarken çocuğun mutlu olmasını sağlamanın yanında çocuğun kişisel özellikleri hakkında bilgi sahibi oluruz ve buna ek olarak hoşlandığı veya hoşlanmadığı

unsurları belirleyebiliriz (Öğülmüş, 2009). Oyunun eğitimsel boyutunun yanında fiziksel gelişime de katkı sağladığı ve oyun oynayan çocukların oyun oynamayan çocuklara göre daha sağlıklı olduğu ve fiziksel olarak daha hızlı geliştikleri görülmektedir (MEB, 2009). Eğitsel oyun ile motorik özelliklerin daha çabuk geliştiği ve sosyal davranışların daha iyi bir seviyeye geldiği gözlemlenmiştir (Ayan ve diğ., 2015).

Oyun ile birlikte çocuğun vücut hareketlerini daha kontrollü bir seviyeye getirmesi, eylemleri arka arkaya sıralaması vücut performansını arttırmaktadır. Arka arkaya yapılan hareketler kaslar tarafından ezberlenir ve çocuğun bu başarısı kas gücüyle aynı orantıda değildir. Oyun esnasında yapmış olduğu fiziksel hareketlerin devamlılığı, göstermiş olduğu cesaret, tekrarlanan denemeler ile kazandığı beceriler etkili olmaktadır. Kazanılan bu özellikler psikomotor gelişimin artmasında önemli faktör olmaktadır (Bozan, 2016).

Çocukların fiziksel ve ruhsal gelişimi açısından fiziksel etkinlikler ve oyun büyük önem taşımaktadır. Çocuklarda obezite riskinin ortaya çıkmaması ve sağlıklı büyüme anlamında oyunun ve fiziksel aktivitelerin önemi bilimsel açıdan da kanıtlanmıştır. (Vural ve diğ., 2019; Yıkılmaz, 2018). İnsanlık tarihinin başlangıcından günümüze kadar tüm insanlık tarihinde oyun her zaman var olmuştur ve Belli gelişim ve değişimlere uğrayarak insanlık tarihinde her zaman yer almıştır (Tuğrul, 2010).

Eğitim bilimine göre oyunun; öğrenmede en etkili yöntemlerden birisi olarak kabul edilmesinin yanında okul öncesi ve sonraki okul dönemlerinde kazanılan becerilerin daha sonraki becerilere aktırılmasında önemli bir rol oynadığı söylenebilir. Oyun sayesinde kazanılan öğrenmeler ile pozitif olan özellikler pekiştirilerek çocuk üzerinde daha olumlu kazanımları sağlamaktadır. Oyun ile elde edilen öğrenmeye dolaylı olmayan, doğrudan öğrenme diyebiliriz (Aral, 2000). Çocuk gelişiminde oyunun en doğal ortam olduğu ifade edilmektedir (Poyraz & Dere, 2003).

İlköğretim çağındaki çocukların hem sağlık hem de oyun ihtiyaçlarının karşılanması bakımından fiziksel aktivitelere katılmalarının önemli olduğu bilimsel olarak ortaya konmuştur (hangi araştırmada ise atıf verilmeli). Hem çocukların hem de yetişkin bireylerin fiziksel faaliyetlere katılmaları sağlıklı bir yaşam sürmelerinde çok önemlidir (Janssen & Leblanc, 2010; MEB, 2012). Oyun; bir öğretim yöntemi olarak kullanılırsa, diğer zamanlarına göre daha özgür ve daha gerçekçi olarak çocuğun iç dünyasını ortaya koyabilmektedir. Öğretim sürecinde çocuklara kazandırılmak istenen kazanımın oyunla öğretilmesi onların fiziksel, duygusal, ruhsal ve sosyal açıdan gelişimlerini desteklemektedir. Oyunla öğretim yöntemleri çocukların analitik ve eleştirel düşünce biçimlerini geliştirmesi anlamında da önemli görülmektedir. (Demirci ve diğ., 2006).

Oyun çocuk için bir ihtiyaçtır ve bu ihtiyaç karşılanmadığı zaman fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden sorunlar ortaya çıkmaktadır. Oyun sayesinde çocuklar kendilerini daha rahat ve kolay ifade ederler ve sosyal yönden gelişirler. Çocuklara kazandırılmak istenen kazanımlar oyun yoluyla verilmeli ve çocukların gelişimleri yönünden de oyunla desteklenmelidir. Oyun aktiviteleri, sosyal çevrede ortaya çıkan psikanaliz açıdan ortaya çıkabilecek sorunlarla baş edebilme anlamında da önemli bir yere sahiptir (Barnett, 2013).

Bu çalışma, sınıf öğretmenleri açısından çocukların gelişiminde oyunların etkilerinin incelenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Bu doğrultuda aşağıda verilen soruların cevapları araştırılmıştır.

“Sınıf öğretmenleri(nin);

- Oyun kavramına ilişkin görüşleri nelerdir?
- Çocukların gelişimi açısından oyunun ne anlama geldiğine ilişkin görüşleri nelerdir?
- Oyunla öğretim yöntemi kullanmakta mıdır?
- Oyunun öğrenme üzerindeki etkilerine yönelik görüşleri nelerdir?
- Oyunla öğretim yöntemine ilişkin görüşleri nelerdir?”

YÖNTEM

Araştırmada elde edilen veriler, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan mülakatla veri toplama yöntemi ile elde edilmiştir. Nitel yöntemlerden birisi olan mülakat yöntemi, nicel yöntemlere göre daha esnek olabilmektedir. Bu yöntem, veri toplama anlamında daha farklı yaklaşımların ortaya çıkmasını desteklemektedir. (Gay, Mills & Airasian, 2006). Araştırma yöntemlerinden nitel araştırma yöntemleri; gözlem, görüşme, doküman analizi gibi veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algı ve olayların doğal ortamlarında gerçekçi ve nesnel olarak ortaya koyulduğu nitel bir süreç takip edilerek yürütülen araştırmalar olarak tanımlanır. Görüşme yöntemi, farklı gruplardan veri elde edilmesi anlamında önemli bir yöntemdir. Bu yöntem özellikle sözel veri toplama anlamında etkin ve geçerli bir yöntemdir. (Patton, 1987:111; akt: Yıldırım & Şimşek, 2013).

Araştırma Grubu

Sınıf öğretmenlerine göre çocukların gelişimi açısından oyunların etkilerinin incelenmesi amacıyla araştırmacı/araştırmacılar tarafından hazırlanan açık uçlu soru formu, Gaziantep il Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı resmi ilkokullarda görev yapmakta olan 10 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Araştırma grubu ile ilgili veriler Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Araştırma Grubuna (n= 20) Ait Kişisel Özellikler

Değişkenler	Guruplar	n	%
Okulun yerleşim yeri	İl	16	80
	İlçe	4	20
Görev Süreleri	1 – 5 Yıl	6	30
	6 – 10 Yıl	5	25
	11 – 15 Yıl	4	20
	16 – 20 Yıl	4	20
	21 – 30 Yıl	1	5
Cinsiyet	Erkek	9	45
	Kadın	11	55
Eğitim	Lisans	17	85
	Lisansüstü	3	15

Tablo 1’de araştırma grubuna ait bazı kişisel özellikler verilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin görev yaptıkları okulun yerleşim yerine baktığımızda; 16 (%80) öğretmen şehir merkezinde görev yaparken, 4 (%20) öğretmen ise ilçede görev yapmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin görev sürelerine baktığımızda, 6 (%30) öğretmen 1–5 yıl arası, 5 (%25) öğretmen 6–10 yıl arası, 4 (%20) öğretmen 11–15 yıl arası, 4 (%20) öğretmen 16–20 yıl arası, 1 (%5) öğretmenin ise 21-30 yıl arasında görev yaptığı görülmektedir. Katılımcılara cinsiyet yönünden baktığımızda 9 (%45) öğretmenin erkek, 11 (%55) öğretmenin kadın olduğu görülmektedir. Eğitim durumuna baktığımızda 17 (%85) öğretmenin lisans mezunu olduğu, 3 (%15) öğretmenin de lisansüstü eğitime sahip olduğu görülmektedir.

Açık Uçlu Soru Formunun Hazırlanması ve Uygulanması

Yapılan araştırmada açık uçlu sorular kullanılmıştır. Analitik yöntemlerde bireylerin duygu, düşünce, prensip, bakış açıları gibi durumlarla ilgili olarak da bulgular elde edilebilir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Çalışma için kullanılan görüşme formunun hazırlanması için öncelikle geniş kapsamda alan yazın ve içerik araştırmaları yapılarak taslak görüşme formları hazırlanmıştır. Formlar hazırlanırken geniş çaplı kaynak taraması yapılmıştır. Alan yazın taraması yapılarak sorular oluşturulmuştur. Soruların seçimi ve tespiti amacıyla soru havuzu oluşturulmuştur. Uzman bir heyet eşliğinde sorular belirlenip son saptamalar yapılmış ve taslak forma son hali verilmiştir. Çalışma sürecinde gizliliğe büyük önem verilmiş ve katılımcılar hiçbir şekilde tesir altında bırakılmamış ve uygulamada güvenilirlik esaslarına uyulmuştur. Araştırmada Gaziantep İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı ilkokullarda görev yapan, gönüllü 10 sınıf öğretmeni ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak görüşme yapılmıştır. Görüşmeler, sonrasında yazıya geçirilmek üzere ses kayıt cihazları ile kayıt altına alınmıştır. Uzman seçimi, soruların hazırlanması, havuzda yer alacak soruların belirlenmesi ve değerlendirme süreçleri araştırmacı/araştırmacılar tarafından titizlikle yürütülmüştür.

Verilerin Analizi

İçerik analiz yöntemi kullanılarak görüşme formundan elde edilen veriler, analiz edilmiş ve formlar oluşturulmuştur. İçerik analizi yöntemi özellikle kuramsal anlamda belirgin olmayan tema ve alt temaların analiz edilmesinde kullanılan bir yöntemdir (Yıldırım & Şimşek, 2013). Veriler elde edildikten sonra ayrı ayrı kaydedilerek gruplama işlemi yapılmış daha sonra da kodlanmıştır. Daha sonra kendi alanlarında uzman olan bir ekibin (sayı ve uzmanlık alanları verilebilir) değerlendirmesine sunulmuş ve alınan dönütler sonrasında son şekli verilerek analiz işlemi gerçekleştirilmiştir. İçerik analizi neticesinde her bir soru için tema belirlenmiş ve temaların frekans ve yüzdeleri hesaplanarak uygun tablolar oluşturulmuştur. Değerlendirmede betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Son olarak bulguların ortaya koyulması için raporlama işlemi yapılmış ve yorumlanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi okullarda görev yapan sınıf öğretmenlerine göre oyunların çocukların gelişimi açısından etkilerinin incelenmesi amacıyla öğretmenler ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bulgular elde edildikten sonra tablolar oluşturulmuş ve yorumlanmıştır.

Tablo 2. Katılımcıların Oyun Kavramına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Temalar	n	%
Kendini tanımaktır	10	13.2
Öğrenmenin ilk evresidir	9	11.9
Keyiftir	9	11.9
İhtiyaçtır	8	10.6
İletişim kurma aracıdır	7	9.2
Gerçek hayata hazırlıktır	7	9.2
Kişilik kazanmadır	7	9.2
Sosyalleşmedir	7	9.2
Özgüvendir	6	7.8
Paylaşmaktır	6	7.8
Toplam	76	100

Tablo 2’de yer alan oyun kavramına ilişkin katılımcı görüşleri incelendiğinde, oyunu katılımcıların %13.2’si kendini tanımak, %11.9’u öğrenmenin ilk evresi ve keyif olarak belirtmiştir. Bunun yanında; oyuna yönelik katılımcıların %10.6’sı ihtiyaç olduğunu, %9.2’si; iletişim kurma aracıdır, gerçek hayata hazırlıktır, kişilik kazanmadır, sosyalleşmedir şeklinde görüş belirtmişlerdir. Katılımcıların bazıları ise oyun kavramı ile ilgili olarak; özgüven ve paylaşmak şeklinde görüş bildirmişlerdir. Ayrıca katılımcıların oyuna yönelik birden fazla görüş ifade ettikleri görülmüştür.

Tablo 3. Katılımcıların Çocukların Gelişimi Açısından Oyunun Ne Olduğuna İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Temalar	n	%
Öğrenme sürecidir	10	15.9
Her şeyidir	10	15.9
Gerçek dünyasıdır	9	13.4
Mutluluğudur	9	13.4
Hayatıdır	8	12
Özgürlüğüdür	7	10.4
Eğlencesidir	7	10.4
Motivasyonudur	7	10.4
Toplam	67	100

Tablo 3’de katılımcıların çocukların gelişimi açısından oyunun ne olduğuna ilişkin görüşleri incelendiğinde tamamı %15.9’u öğrenme sürecidir, her şeyidir şeklinde görüş belirtmiştir. Ayrıca çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin %13.4’ü çocukların gelişimi açısından oyunun; gerçek dünyası ve mutluluğu olduğunu ifade ederken, %12’si ise hayatı olduğunu söylemiştir. Bunun yanında öğretmenlerin %10.4’ü ise oyunun çocuğun eğlencesi ve motivasyonu olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

Ayrıca katılımcıların çocukların gelişimi açısından oyuna yönelik birden fazla görüş ifade ettikleri görülmüştür.

Tablo 4. Katılımcıların Derslerde Oyunla Öğretim Yöntemini Kullanıp Kullanmadıklarına İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Temalar	n	%
Her zaman oyunla öğretim yöntemini kullanırız	8	47.1
Konuya göre oyunla öğretim yapıyoruz	7	41.2
Bazen oyunla öğretim yöntemini kullanırız	2	11.7
Toplam	17	100

Tablo 4’de katılımcıların derslerde oyunla öğretim yöntemini kullanıp kullanmadıklarına ilişkin görüşleri incelendiğinde, büyük bir oranı (%47.1’i) her zaman oyunla öğretim yöntemini kullandıklarını belirtirken, %41.2’si ise konuya göre oyunla öğretim yöntemini kullandıklarını ifade etmiştir. İki öğretmen ise bazen oyunla öğretim yaptıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların oyunla öğretim yöntemini kullanmalarına ilişkin birden fazla görüş bildirdikleri görülmüştür.

Tablo 5. Katılımcıların Oyunun Öğrenme Üzerindeki Etkilerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Temalar	N	%
Oldukça etkili	9	90
Çok az etkili	1	10
Toplam	10	100

Tablo.5’de katılımcıların oyunun öğrenme üzerindeki etkilerine ilişkin görüşlerine baktığımızda tamamına yakını, (%90’ı) oyunun öğrenme üzerinde etkili olduğunu ifade ederken, %10’u ise çok az etkili olduğu düşüncesini belirtmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların Oyunla Öğretim Yöntemine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Temalar	n	%
Öğrenme daha kolay ve çabuk olmakta	10	12.1
Öğrenme eğlenceli ve zevkli gerçekleşmekte	10	12.1
Çocuğun gelişimi açısından faydalı	10	12.1
Derse olan ilgi artmakta	8	9.6
Çocuk okulu ve arkadaşlarını sevmekte	8	9.6
Çocuğun dil gelişimi ve konuşma becerisi gelişmekte	8	9.6
Çocuğun dikkat becerisi artmakta	8	9.6
Algılama becerisi kazandırmakta	8	9.6
Hayal gücünü geliştirmekte	7	8.5
Çocuk kuralları öğrenmekte	6	7.2
Toplam	83	100

Tablo 6’da katılımcıların oyunla öğretim yöntemine ilişkin görüşleri incelendiğinde tamamı %12.1’i; öğrenmenin daha kolay ve çabuk olduğunu, öğrenmenin eğlenceli ve zevkli gerçekleştiğini, çocuğun gelişimi açısından faydalı olduğunu ifade etmiştir. Bunun yanında çalışma grubunun %9.6’sı oyunla öğretim yöntemi ile birlikte; derse olan ilginin arttığını, çocuğun okulu ve arkadaşlarını sevdiğini, çocuğun dil gelişimi ve konuşma becerisini geliştirdiği, çocuğun dikkat becerisini arttırdığını ve algılama becerisi kazandırdığını belirtmiştir. Bunun yanında bazı öğretmenler ise oyunla öğretim yönteminin çocuklarını hayal gücünü geliştirdiği ve kuralları öğrenmesine katkı sağladığı belirtmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmanın bu bölümünde, oyunların çocukların gelişimi açısından etkilerinin incelenmesi konusunda Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi okullarda görev yapan sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen sonuçlara ve bu sonuçlara ilişkin tartışmaya yer verilmiştir.

Katılımcıların oyun kavramına ilişkin görüşleri incelendiğinde katılımcıların tamamının oyunun kendini tanımak olduğu yönünde görüş ifade ettiği görülmüştür. Bunun yanında katılımcılardan alınan görüşlerde oyunun; ihtiyaç olduğu, iletişim kurma aracı olduğu, gerçek hayata hazırlık olduğu, kişilik kazanma ve sosyalleşme olduğu ön plana çıkmıştır. Aynı zamanda oyun kavramının; özgüven ve paylaşmak olduğu görüşü katılımcılar tarafından belirtilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin ifade ettiği görüşler doğrultusunda oyun kavramının çocuklara birçok yönde katkı sağladığı ve vazgeçilmez bir uğraş olduğu söylenebilir. Sautot (2006) çalışmasında oyunun; dikkat, dil ve zihinsel becerileri geliştirdiğini belirtirken aynı zamanda, derslerde öğrencilerin arkadaşlarıyla iletişim ve etkileşimini artırdığını, öğrenciler ile öğretmen arasında da paylaşımı arttırdığını ifade etmiştir.

Oyun tüm çocuklar için vazgeçilmezdir, gelişimi destekleyicidir, eğitseldir, sağaltıcı ve eğlendiricidir (Özyürek & Akça, 2015). Oyun, bütün gelişim alanlarına ait becerileri de etkileyecek güçtedir, yani çocuğun tüm alanlarda gelişmesini sağlar. Oyun; gelişimin kendisi, aynı zamanda da gelişimin destekleyicisidir. Bu durum, oyunun pedagojik değerine dikkat çekmek açısından çok önemlidir (Ramazan, 2013).

Yapılan araştırmalar incelendiğinde; çocukların yakın çevresi hakkında bilgi sahibi olması ve karşılıklarına çıkan zorlukların üstesinde gelebilmede etkili olduğu görülmüştür. Bu duruma ek olarak insanların bu oyun sal faaliyetlere istekli olarak katıldıkları ve oyun esnasında keyifli vakit geçirdikleri ifade edilmiştir (Gökçearslan & Durakoğlu, 2014; Aksoy & Dere Çiftçi, 2014).

Katılımcıların, çocukların gelişimi açısından oyunun ne olduğuna ilişkin görüşleri incelendiğinde tamamı %15.9'u; öğrenme süreci, her şeyi olduğu şeklinde görüş belirtmiştir. Bunun yanında çalışmaya katılan bazı öğretmenlerin ise çocukların gelişim açısından oyununun; gerçek dünyası ve mutluluğu olduğunu ifade ettikleri görülmüştür. Bazı öğretmenlerin ise çocukların gelişim açısından oyunun eğlence ve motivasyonu olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla oyunun her anlamda çocukların gelişimine fayda sağladığını söyleyebiliriz. Uğrel ve Moralı (2008) araştırmasında; genel anlamda oyunun kişinin hem eğitim evresinde hem de matematik öğretiminde etkili bir öğretim aracı olduğunu belirtmiştir.

Glenn, Knight, Holt, ve Spence (2012) tarafından yürütülen çalışmada çocukların neredeyse her fırsatı oyun oynama zamanı olarak gördükleri ve neredeyse herkesle herhangi bir yerde oynayabilecekleri tespit edilmiştir. Her yerde ve her zamanda gerçekleştirilen oyun aktivitesi çocuk için kendini iyi hissetme hali ve en temel ihtiyaçtır. Çünkü oyun ve oyuncak çocuğun yaşamının ayrılmaz bir parçası, gelişimin önemli unsuru ve doğal öğrenme aracıdır (Egemen vd. 2004).

Ayan ve Dündar (2009), çocukların oyunla özgür ve yaratıcı bir kişiliğe sahip olduklarının bu nedenle de özellikle eğitim ortamlarında oyuna yer verilmesi gerekliliğinin kaçınılmaz olduğunu belirtmiştir. Bu elzem bir ihtiyaç ve gerekliliktir. Çocukları oyun esnasında gözlemleyerek onların farklı yön, yetenek ve özelliklerini gözlemleyebiliriz. Ortaya koyulun bu sonuçlar çalışmamla paralellik göstermektedir.

Katılımcıların derslerde oyunla öğretim yöntemini kullanıp kullanmadıklarına ilişkin görüşleri incelendiğinde, büyük bir oranı %47.1'i her zaman oyunla öğretim yöntemini kullandıklarını belirtirken, %41.2'si ise konuya göre oyunla öğretim yöntemini kullandıklarını ifade etmiştir. İki öğretmen ise bazen oyunla öğretim yaptıklarını ifade etmişlerdir. Bu düşüncelerden hareketle öğretmenlerin genel anlamda oyunla öğretim yöntemini tercih ettikleri söylenebilir.

Katılımcıların oyunun öğrenme üzerindeki etkilerine ilişkin görüşlerine baktığımızda tamamına yakını, %90'ı oyunun öğrenme üzerinde etkili olduğunu ifade ederken, %10'u ise çok az etkili olduğunu belirtmiştir. Dolayısıyla araştırma grubunun büyük çoğunluğunun görüşlerinden hareketle, oyunun öğrenme üzerinde büyük oranda etkisi olduğu söylenebilir.

Öztemiz ve Önal (2013) oyun tekniği ile okuma alışkanlığı kazanmasına yönelik öğretmen görüşlerini inceledikleri araştırmalarında ilkökul öğrencilerinin oyun tekniğinin en temel öğrenme yöntemlerinden biri olduğunu ve okuma alışkanlığını kazandırmada da etkili

olduğunu belirtmiş ve önemini vurgulamışlardır. Çocuklara çok önemli olan bu alışkanlığın kazandırılmasında oyunun önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır.

Araştırma gurubunun en etkili olan öğretim yönteminin hangisi olduğuna ilişkin görüşleri incelendiğinde, çoğunluğu (%55)'i oyunla öğretim olduğunu belirtmişlerdir. Bunun yanında bazı öğretmenler ise yaparak ve yaşayarak olduğunu ifade etmişlerdir. Buna göre oyunla öğretim yönteminin en etkili öğretim yöntemlerinden birisi olduğunu ifade edebiliriz. Ören ve Avcı (2004) yapmış oldukları çalışmalarında oyunla öğretimin geleneksel öğretime göre fen bilgisi öğretiminde akademik başarıyı arttırmada etkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Özyürek ve Çavuş (2016) yapmış olduğu çalışmada çocuklar için en etkili öğretim yönteminin yaparak-yaşayarak öğrenme olduğunu ortaya koymuşlardır. Bu yöntemin olduğunu ve bunu takiben oyun yönteminin olduğunu araştırmalarıyla da desteklemişlerdir.

Katılımcıların oyunla öğretim yöntemine ilişkin görüşleri incelendiğinde tamamının %12.1'i; öğrenmenin daha kolay ve çabuk olduğu, öğrenmenin eğlenceli ve zevkli gerçekleştiği, çocuğun gelişimi açısından faydalı olduğu yönünde görüş ifade ettikleri görülmüştür. Aynı zamanda oyunla öğretim yönteminin; derse olan ilgiyi arttığı, çocuğun okulu ve arkadaşlarını sevdiği, çocuğun dil gelişimi ve konuşma becerisini geliştirdiği belirtilmiştir. Bunun yanında oyunla öğretim yönteminin çocuklarda; dikkat becerisini arttırdığı, algılama becerisi kazandırdığı, hayal gücünü geliştirdiği ve kuralları öğrenmesine katkı sağladığı görülmüştür.

Norveç ve Türkiye'de yapılan bir çalışmada ise yetişkinler oyunun çocuğun öğrenme ve gelişimine katkı sağlayacağı görüşündedir (İvrendi, Cevher Kalburan, Sandseter, Storli & Sivertsen, 2020).

Güneş (2007) yapmış olduğu çalışmada oyunun; öğrenme, dil, zihinsel ve sosyal becerilere katkıları olduğunu ifade etmiştir.

Kaytez ve Durualp (2014) yaptıkları çalışmalarında oyunla öğretim üzerine yapılan çalışmalarını inceleyerek okul öncesi öğretmen ve yöneticilerinin oyunun çocuk gelişimi üzerindeki etkilerine yönelik olarak görüş birliği içerisinde olduklarını belirtmiş ve oyunun özel eğitimde kullanılabilecek etkili bir yöntem olduğu sonucunu ortaya koymuşlardır. Ortaya çıkan bu sonuçlar çalışmamızı destekler niteliktedir.

Sonuç olarak, sınıf öğretmenleri çocukların kendilerini tanıması, öğrenmenin ilk evresi ve birçok açıdan gelişimlerine katkı sağladığı için oyun kavramının önemli olduğunu vurgulamışlardır. Özellikle çocukların gelişimi açısından oyunun gerçek dünyası ve mutlulukları olduğu görülürken, eğlence ve motivasyon kaynakları olduğu ön plana çıkmıştır. Ayrıca katılımcıların genel anlamda oyunla öğretim yöntemini kullandıkları ve oyunun öğrenme süreci üzerinde büyük oranda etkisinin olduğu ifade edilmiştir. Bunun yanında sınıf öğretmenleri, oyunla öğretim yöntemi ile birlikte; öğrenmenin daha kolay ve çabuk olduğunu, öğrenmenin eğlenceli ve zevkli gerçekleştiğini, çocuğun gelişimi açısından faydalı olduğunu belirtmişlerdir. Aynı zamanda oyunla öğretim yönteminin; derse olan ilgiyi arttırdığı, çocuğun okulu ve arkadaşlarını sevmesine imkân sağladığı, çocuğun dil gelişimi ve konuşma becerisini geliştirdiği tespit edilirken, çocuklarda; dikkat becerisini arttırdığı, algılama becerisi kazandırdığı, hayal gücünü geliştirdiği ve kuralları öğrenmesine katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Etik Metin

Bu makalede araştırma ve yayın etiği kuralları takip edilmektedir. Makale ile ilgili her türlü ihlalin sorumluluğu yazar/yazarlara aittir.

KAYNAKÇA

- Abakay, U., Alıncak, F., Akyel, Y., & Yetiş, Ü. (2015). Ortaokul beden eğitimi ve spor dersine yönelik öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Route Educational and Social Sci-ence Journal*, 2(4), 1-9.
- Aksoy, A.B., & Dere Çiftçi, H. (2014). *Erken çocukluk döneminde oyun*. Pegem.
- Alıncak, F. (2016). Attitudes of secondary school students including physical activity involving playing games. *European Journal Of Physical Education And Sport Science*, 2(3), 1-14.
- Alıncak, F., & Tuzcuoğulları, T. (2016). The Evaluation of violent content games for children's development. *European Journal of Physical Education and Sport Science*, 2(5), 61-67.
- Aral, N. (2000). Çocuk gelişiminde oyunun önemi. *Çağdaş Eğitim*, 2000(265), 15-17.
- Ayan, S., Alıncak F., & Tuzcuoğulları, Ö. T. (2015) Gaziantep'te Oynanan bazı yöresel oyunların hentbol branşının teknik çalışmasına yönelik eğitsel oyunlar olarak değerlendirilmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4, 252-257.
- Ayan, S., Soylu, Y., Bozdal, Ö., & Alıncak, F. (2017). Investigation of emotional intelligence level of university students. *European Journal of Physical Education and Sport Science*, 3(5), 0-0.
- Ayan, S. (2016). *Oyunla renklendir hayatı*. Vize Yayıncılık.
- Ayan, S., & DüNDAR, H. (2009). Eğitimde okul öncesi yaratıcılığın ve oyunun önemi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 63 -74.
- Barnett, L. A. (2013). Children's perceptions of their play: scale development and validation. *Child Development Research*, 0, 0-0. <http://www.hindawi.com/journals/cdr/2013/284741>.
- Biriktir, A. (2008). *İlköğretim 5. sınıf matematik dersi geometri konularının verilmesinde oyun yönteminin erişkiye etkisi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye.
- Bozan, N. (2014). Okul öncesi eğitimde oyunun öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2157-2166.
- Demirci, N., & Demirci, T.P. (2006). *İlköğretim I. kademe sınıf öğretmenlerinin oyunla eğitimin önemine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi* [Sözlü bildiri]. 9. Uluslar Arası Spor Bil. Kongresi, Muğla, Türkiye.
- Egemen, A., Yılmaz, Ö., & Akil, İ. (2004). Oyun, oyuncak ve çocuk. *ADÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, 5(2),39-42.
- Erkal, M.E., (1998). *Sosyolojik açıdan spor*. Der Yayınları.
- Gay, L., Mills, G., & Airasian, P. (2006). *Educational research: competencies for analysis and application*. Prentice Hall.
- Glenn, N. M., Knight, C. J., Holt, N. L., & Spence, J. C. (2012). Meanings of play among children. *Childhood*, 20(2), 185-199.
- Gökçearslan, Ş., & Durakoğlu, A. (2014). Ortaokul öğrencilerinin bilgisayar oyunu bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1):419-435.
- Güneş, F. (2007). *Ses temelli cümle yöntemi ve zihinsel yapılandırma*. Nobel Yayınları.
- Huizinga, J. (1995). *Oyunun toplumsal işlevi üzerine bir deneme*. (M.A. Kılıçbay, Çev.). Ayrıntı Yayınları.
- İvrendi, A., Kalburan C.N., Sandseter, E.B., Storli, R., & Sivertsen, A. H. (2020). Social acceptance of children with and without special needs in inclusive preschools: A longitudinal study. *Journal of Early Childhood Studies*, 4(2), 363-385.

- Janssen, I., & Leblanc, A.G. (2010). Systematic review of the health benefits of physical activity and fitness in school- aged children and youth. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 7(40), 1-16.
- Kaytez, N., & Durualp, E. (2014). Türkiye’de okul öncesinde oyun ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 110-122.
- MEB (2009). *Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Oyun Etkinliği-I, Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi*, MEB.
- MEB (2012). *Oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programı (ilkokul 1-4. sınıflar)*. MEB.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. MEB.
- Öğülmüş, S. (Ed.) (2009). *İlköğretim hayat bilgisi öğretimi ve öğretmen el kitabı*. Pegem.
- Ören, FŞ., & Avcı, D. E. (2004). Eğitimsel oyunla öğretimin fen bilgisi dersi “Güneş sistemi ve gezegenler” konusunda akademik başarı üzerine etkisi. *Öndokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 67-76.
- Öztemiz, S., & Önal, H. (2013). İlkokul öğrencilerinin oyun tekniği ile okuma alışkanlığı kazanmasına yönelik öğretmen görüşleri: Ankara Beytepe İlkokulu örneği. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 65-79.
- Öztürk, A. (2010). *Okul öncesi eğitimde oyun*. Eğiten Kitap.
- Özyürek, A., & Çavuş, Z. S. (2016). İlkokul öğretmenlerinin oyunu öğretim yöntemi olarak kullanma durumlarının incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2157–2166.
- Poyraz, H. & Dere, H. (2003). *Okul öncesi eğitiminin ilke ve yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- Ramazan, O. (2013). *Oyun etkinlikleri II. çocuk ve oyun*. Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayını.
- Sautot, J.P. (2006). *Jouer à l'école, socialisation, culture, apprentissage, Canopé, IUFM de Lyon et M.D.J. Grenoble*.
- Say, S., & Bağ, H. (2017). The evaluation of the effect of a newly designed computer game on 7th grade students’ motivation towards science and aggression. *Eurasia Journal of Mathematics Science and Technology Education*, 13(8), 5379–5393.
- Uğurel, I., & Moralı, S. (2008). Matematik ve oyun etkileşimi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 75-98.
- Vural, M., Karademir, T., & Kayabaşı, A. (2019). Ortaöğretim öğrencilerinin şiddet eğilim durumlarının belirlenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(2), 243-255.
- Vural, M., Özdal, M., & Öztütüncü, S. (2017). The effect of 4-week two different strength training programs on body composition. *European Journal of Physical Education and Sport Science*, 0, 0-0.
- Yavaşoğlu, G. (2005). *Çocuk-mekan-oyun ilişkisinin ilköğretim binalarında incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. MSGSÜ, İstanbul, Türkiye.
- Yıkılmaz, A. (2018). Evaluation Of primary school teacher xxs game and physical activities classroom expectations. *European Journal of Physical Education and Sport Science*, 5(2), 190–202.
- Yıkılmaz, A., & Kurşun, S. (2018). Okul Öncesi öğretmen adaylarının oyun kavramına ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(78), 610–620.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınevi.

EXTENDED ABSTRACT

Investigation of the Effects of Games on the Development of Children According to Class Teachers

Rapid changes in many fields, from culture to art, from economics to politics, from science to technology, affect every society and individual differently. The reaction of each society to change and transformation is different due to its characteristic structure. The same is true for individuals. Changes and transformations do not affect everyone equally. This makes it difficult for scientific studies to reach generally accepted conclusions. In order to overcome this difficulty, scales that enable the evaluation of individuals in groups are required (Baykal, 2019). The concept of generation has emerged in response to this need.

When generational studies are examined, it is clearly seen that there is no clear consensus on the definition. Despite this, it is observed that there are some common points. Studies based on birth years (Purhonen, 2016; Pyöriä et al., 2017; Turner, 2002); studies based on witnessed events (Kupperschmidt, 2000; Tolbize, 2008; Williams & Page, 2011); It has been seen that there are studies based on attitudes and experiences (Edmunds & Turner, 2002; Walker, Martin, White, Elliot & Norwood, 2006; Zemke, Raines, & Filipczak, 2000). In the light of all these, generations can be defined as people born on the same anniversaries, witnessing similar political and social events and having common experiences.

Generation Z is mostly raised by their generation X parents. Their relationship with their parents is different from Gen Y, as they have a complex dynamic with their families. Unlike Gen Y and previous generations, they do not consider family relationships to be "at the center of their sense of self". Their goals in life are based on professional success and financial security, and their ultimate goal is "to be happy" (Seemiller & Grace, 2019). The worldview of Generation Z is individual, open-minded and inclusive. Being very sensitive to the feelings and individual experiences of others, they are wary of arguing against opposing views as right or wrong. Equality is very important for Generation Z, as they believe that everyone should be treated the same (Prensky, 2001).

In addition to being a subject in scientific studies for centuries, it is also known that there are more than 350 definitions in the literature (Erçetin, 2000). Özkan (2016) stated in his study that over 400 leadership studies were discussed in the national literature between 2002-2016. The fact that so many studies on leadership and there are so many definitions cannot prevent the concepts of leadership and leader from changing with the requirements of time (Özkan, 2016).

When examined in the field of sports, the leader is called coach and his followers are called athletes. The naming of the coaches depends on the branches; coach, coach, trainer, etc. It also appears with different names (Arslan & Kılıç, 2021)

Arthur and Bastardo (2020), who extensively reviewed the literature on leadership research in sports, stated that coaches play a very important role in developing athletes/teams and preparing them for competitions. They argued that the coaches' world is as complex as it is important to understand, and that no single model will depict all of these complexities. However, he also argues that the development of sound theory combined with a systematic approach and sound testing of carefully developed hypotheses will shed some light on this complex and elusive environment. In general, it has been emphasized in the literature that great steps have been taken

to determine the behavior of coaches regarding high-performance athletes and teams (Arthur and Bastardo, 2020).

Humans are not only creatures with physiological characteristics, but also living things with psychological and sociological characteristics. Altıntaş and Akalan (2008) stated that the performance of the athlete is related to his emotional and mental state in the sports environment. For this reason, it is known that the basic psychological and sociological needs of the athletes will be positively affected when the relationship between the coach and the athlete is formed on healthy and positive foundations. In this context, if the wishes and needs of the Z generation athletes affect the leadership styles of their coaches, known as their leaders, it is obvious that this situation will lead the trainers to success both as an institution and individually.

Leadership theories emerge as a concept that has been studied in many areas since the time they entered our lives. Although there are researchers who examine them on the basis of generations (Anderson, Baur, Griffith, & Buckley, 2006; Zemke et al., 2000; Şahin, 2019), the Z generation should be included in research subjects both because they have just entered the business life and because they have very different characteristics from previous generations. It is a very small generation. When we look at the researches of the Z generation and their expectations about sports, it has been determined that the studies carried out are very few. The results of the studies on this subject (Parker et al., 2012; Ragogna, 2017; Vance, 2019) are not enough to fully explain the expectations of the Z generation.

As a result, when the studies are examined, it is observed that there are common points. It is seen that the athletes in the Z generation want a coach who has strong communication skills, who is affectionate and compassionate, who has a calm structure, who creates a team identity, and who makes decisions with his athletes while motivating his team.

